

priči brez odloga vse naravnati, da se odvrne vsaka nevarnost, in tudi, če bi treba bilo, da se poslopje podere; pritožba, ki je zoper to dopuščena, pa nima odložne moči. (Dal. prih.)

Slovstvene stvari.

Recenzija „Latinske slovnice“.

S i n t a k s a.

(Dalje.)

Sploh imajo slovnice pri pogojnih stavkih to opombo, da se poleg *paene*, *prope* rabi indikativ, različno od nemščine; v slovenščini se veže skoro z indik. in konjunkt. To je omenjeno §. 159. pri indikativu.

V §. 217. je govorjenje o odvisnih pogojnikih. Pisatelj pravi: Če je pogojni stavek zavisen od glagola *dicendi*, *sentiendi*, moreta nastopiti dva načina: a) *Verbum finitum* stoji v praes. futur. perf. absol. V tem slučaju ostane prvi člen nespreminjen, ali pa nastopi konjunktiv mestni indikativa, kedar se govori v smislu drugega; glagol drugega člena stopi v dotični infinitiv. — b) *Verbum finitum* je v imperf. ali v perf. hist. v tem slučaju nastopi sprememba v obeh členih itd. — Referent opominja ad a), da se s tem pravilom ne sklada, marveč sklada se z mnenjem Schmidtovim, ki pravi, da pogojniki odvisni stojijo v konjunktivu §. 315. 304. On pravi namreč: „In Nebensätzen solcher abhängiger Sätze, welche ein Futur enthalten, steht“ a) Bei Gleichzeitigkeit der Conjunctiv des praesens od imperfects. b) Bei Vorzeitigkeit der Conjunct. des perfects oder plusquamperf. — Po tem takem je vprašanje: je li v izgledu, ki ga pisatelj nazoče slovnice navaja za svoje pravilo: „*Hoc possum dicere, me satis adeptum fore, si ex tanto beneficio nullum in me ipsum periculum redundaverit*“ — je li ta redundaverit konjunktiv perfekti, ali je fut. exactum? — Tu bi bilo primeriti še pravilo Zumpt-a §. 524. — Dalje je še opomniti, da bi za ložo umevnost veliko koristneje bilo, ko bi bil pisatelj, kakor Schmidt, kak pomenljiv stavek razvil po raznih rabah, ne pa kazal suh načrt (schemata).

Dodatki §§. 272 — fin. imajo potrebne stvari za — porazstavo besedi (Wortfolge) — gramatične in oratorične figure — trope — metrike — rimsko vago, denar, mero, koledar.

Kar se tiče metrike (§§. 294—308), omeni referent samo to, da je razprava v Hrovatovi gramatiki delana na podlagi Hermanove teorije. In ako hočemo to obdržati — memogredé omenjeno — nekateri profesorji na univerzi jo rabijo (leider) še sedaj za podlago pri razlaganju Horacijevih meter, mora se priznati, da je nazoča razprava vsakako bolj jasna (jedenfalls klarer), nego je Schulzeva v veliki gramatiki. Referent pa je te misli, da Hermanova sistema ni jasna in se ne bo držala, ampak da prava sistema je Westphalova, kojo je nastavil za grško metriko, in ta si bo sčasoma splošno priznanje pridobila [ko je bila pisana ta razprava, Westphal še ni bil znan, sedaj ga imamo — napredku se ne bomo vstavljali]. Po nasvetu referenta je vzel tudi Schmidt dotična dela Westphal-Rossbacha za podlago pri svoji razpravi metriki, ter učencem polajša umevnost (Verständniss), da je ritmika potrební pogoj metriki; kar pa se ne dá doseči s Hermannovo teorijo. (Dal. prih.)

Slovansko časništvo.

* „Srbadija“ in „Srpska Zora“. Pred nami ležita ilustrovani lepoznanški list „Srbadije“, ki izhaja v Beču že drugo leto, in tudi ilustrovani lepoznanški list „Srpske Zore“, ki je letos pričela izhajati. Iz obeh listov se razvidi pošteni trud čestitih uredništev, poleg vseh njima stavljenih zaprék, izpolnovati čitajočemu občinstvu dano obljubo. Gradivo imenovanih listov (nekoliko originalno in nekoliko prevédeno), je zanimivo in kar po pravici mora priznavati vsak poznavatelj umetnosti ob ilustracijah (lesorezih), je to, da se morejo primerjati sè slikami enakih Nemških, Francoskih ali Angleških listov, in da še osobito lesorezi „Srbadije“ so izvrstni. Prekrasni ste mojsterski sliki Jaroslava Čermaka: „Ranjeni Crnogorac“ in „Crnogorka“. Naj bi našla oba lista v svojem narodu in tudi pri nas Slovencih mnogo prijateljev in naročnikov, da se njima zagotovi dolgo življenje.

Mnogovrstne novice.

* *Železničen vlak pokopan v snegu.* Na vzhodni črti Gališke Karol-Ludovikove železnice je 6. dne u. m. zjutraj ob pol osmih sneg zamel cel vlak na poti od Lvova do Podwoloczyske v nekem koti pri Pluhovu. V vozéh je bilo 40 potnikov. Vsa pomoč, vlak izkopati, je bila zastoj. Prvi pomočni vlak je obtičal skoraj štacijo daleč pred pokopanim vlakom v snegu; drugi se je moral vrniti zavoljo nevihte, ki je nastala. Med tem so prišli delavci iz Lvova z živežem in po brezkončnem trudu se je posrečilo, po stranskih potih s sanmi priti do zametanega vlaka, ter potnike rešiti iz 36urnega mukepolnega zapora.

* *Strašne trume podgan delajo že tri leta v deželi Birmah v Indiji* grozovito škodo; ta dežela, ki spada v Angleško oblast, meri okoli 6000 Angleških štirjaških milj, je zeló rodovitna pa tudi zeló vroča; razun družih zemljišč je ondi posebno veliko poljá, kjer rajž pride-lujejo. In kdo bi verjel, da že tri leta nimajo skoro nikakoršnega pridelka v tej nesrečni deželi, čez katero vsako poslednjih treh let plane na milijone podgan enako kobilicam, ki v malo urah do korenin vse sadeže požro. Ne napeljevanje vode, ne streljanje ne pomaga nič, in tudi jastrebi, sokoli in druga roparska žival teh požrešnih trum ne preženó.

* *Častitljiva oljka stoji med drugimi jako starimi oljkami v Bendinatu* poleg Palme na otoku Mallorca. Debela je čez 12 metrov, visoka pa le 3 metre z malo vejami. Če oljke na Oljski gori pri Jeruzalemu, ki so le 6 metrov debele, so iz časa Kristusovega (kar je popolnoma verjetno), se po takem pač lahko sodi, kako stara je gori imenovana oljka. Še skor bolj zanimiv pa je na istem otoku 6 milj od Palme blizo opatije Lluh neki vedno zelen hrast (*quercus ilex*), ki je čez 12 metrov debel, pa še vsako leto močno zelení. Da oglarji tega starodavnega hrasta niso še zajeli, temu je le vzrok to, da je deblo votlo.

* *Pomenljiv grobni napis se bere na pokopališču* otoka Man na Irskem morju, kjer počiva škof dr. Samuel Rutter, takole: „V tej hišici, ki sem si jo izposodil od svojih bratov črvov, ležim Samuel, po milosti Božji bivši škof tega otoka. Čitatelj stoj! glej in posmehuj se palači škofa, ki je umrl 30. maja l. 1653.“

* *Oseški časnik „Drava“ piše, da je ban Hrvaški* s posebnim neslužbenim pismom pozval ondašnje sodniške urade, naj zavoljo dobrega sporazumljenja na spisih, ki jih pošiljajo Magjarskim uradnijam, bodo napisali (adrese) Magjarski, ali, če uradnik ne zna magjarskega jezika, Nemški. Kakor se vidi — piše o tej no-